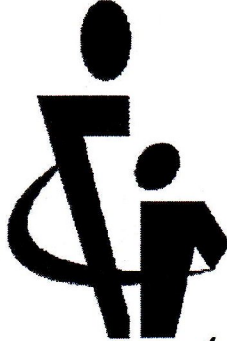

به نام حکیم هستی بخش

برگزار کنندگان

انجمن علمی کودکان استثنایی ایران

با همکاری:

سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان

موسسه احیای کودکان استثنایی

پژوهشکده کودکان استثنایی

اداره کل امور آسیب های اجتماعی شهرداری تهران

نشر دانژه

کارکرد های عصب شناختی بازی های بومی ایران در آموزش ویژه و توانبخشی کودکان استثنایی

- دکتر حسین کریمی (عضو هیات علمی دانشگاه و متخصص توانبخشی عصبی)
- سید محسن اصغری نکاح (دانشجوی دکتری روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی)

برنامه های حس_ حرکتی جزء جدای ناپذیر آموزش ویژه گروه های مختلف کودکان استثنایی است. بازی های بومی ایران از منظر برنامه های حسی_ حرکتی و مداخله های توانبخشی قابلیت و امکان مناسبی برای تبدیل به بسته های آموزشی_ توانبخشی دارند. این بازی ها را می توان به صورت مستقل یا به عنوان بخشی از برنامه های آموزشی_ توانبخشی (درمان جایگزین و مکمل) به کار برد. با توجه به نشانگان کامپیوترزدگی، نفوذ بازی های نافع و فقر تحریک سخت افزارهای عصبی کودکان خردسال؛ شیوع و بروز اختلالاتی نظیر خام حرکتی و اختلال هماهنگی مربوط به رشد، نارسایی توجه پیش فعالی؛ ناتوانی های ویژه یادگیری و اختلالات رفتاری_ هیجانی گسترشی تصاعدی یافته است و لذا امروزه نه تنها از بعد مداخله های درمانی بلکه از بعد پیشگیری نیز ضرورت توجه به برنامه های حس_ حرکتی بومی اهمیت بیشتری یافته است. از آنجا که رشد نورو فیزیولوژیک زیربنای دیگر ابعاد رشد است و رشد و تکامل بهنجار و ترمیم و توانبخشی مشکلات حرکتی و ادراکی هر دو جریانهایی هستند که با بازی پیوند عمیقی دارند. لذا بازی های بومی ایران که ریشه در خلاقیت و نیک اندیشی پیشینیان این مرز و بوم دارد در بافت مناسب اجتماعی_ فرهنگی شکل گرفته است، توانسته است با استفاده بهینه از حداقل امکانات و فضا، حداکثر تحریک حسی و کنش حرکتی را ایجاد نموده و متناسب با توانایی افراد باعث افزایش توانایی ادراکی_ حرکتی آنها گردد. هدف مقاله حاضر آن است که ضمن بازشناسی و تحلیل عصبی_ روانشناختی بازی های بومی ایران، فضای جدیدی را پیش روی متخصصان تعلیم و تربیت و بهداشت و درمان و به ویژه دست اندرکاران آموزش توانبخشی کودکان استثنایی بیافریند. و با توجه به ابعاد سه گانه (پیشگیری، درمان و غنی سازی) به تبیین و توضیح کارکردهای مختلف بازی های بومی پرداخته؛ و ضمن ارائه نمونه هایی از برنامه های آموزشی و توانبخشی مبتنی بر بازی های بومی گامی به سوی بومی کردن و جامعه محور کردن فعالیت های آموزشی و توانبخشی بردارد.

در این مقاله با بررسی آناتومیک و تحلیل فعالیت و با تحلیل زیربناهای عصب_ روانشناختی و فیزیولوژیک نمونه هایی از بازی های بومی ایران؛ جایگاه و ظرفیت های این بازی های برای طراحی بسته های آموزشی_ توانبخشی و اجرای مداخله های مربوط به اختلال های خام حرکتی و اختلال هماهنگی مربوط به رشد؛ نارسایی توجه پیش فعالی؛ ناتوانی های ویژه یادگیری؛ اختلال های رفتاری_ هیجانی مورد بررسی قرار می گیرد

واژگان کلیدی: بازی های بومی، آموزش ویژه، توانبخشی